

Kust wõib head piima lehma tunda?

Head piima lehma tahab iga peremees ja perenaene saada, aga wāga raske oli aru tātte soada, missugune lõige parem on.

Prantsuse maa talupoeg on nūud ometigi lehma oma lüles tunistuse mārgi üles leidnut, mis tõsist teadust juba wasikas onnab, kas temast head piima lehma loota on, ebf mitte ja see on wāga tābhjas nimelt „piima peeglit“. Kus see loom lehma lüles seisob? Pangu iga üks tāhele ja waadaku järele. Kui meie lehma udarat ja tagumise jalge wabet, sunni saba rooduni tāhele paneme, siis leiame, et seal üks jagu karvu mitte alla poole ei kasva, kui tõl karwad elaja seba peol, waid vastu ofja ülesse poole ja iseāranis rida summagi põitsa mōoda, mis udara juurest peale hakanad ja saba rooduni, ebf enne seda lõpewad. Need karwade read on piima peegli raam ebf viire. Piima peeglid on mitme fugused, mōned õige suured teised wāga weissed, pea igal lehmaal ise moodu, aga igal lehmal on ta lüles ja eesseisva seletuse järele wāga kerged leida. Alt poolt, see on udara juures on nemad sōik ümargused, aga ülesse poole kas kolku minejid, kōverad, ebf juba üle udara ära kāduwad. Seda aga pangu iga üks tāhele, et mida suurem piima peegel on, seda suurema piima anniga la lehm, ja see on nii selge ja tõst, kui pāikene taewas.

Õõige parematel piima andjatel lehmadel, ja need on ta õõige lübema wabe ajaga, on ta õõige suurem piima peegel. Nende piima peegel alustab udara juurest ja läbeb kabelt poolt mōoda põtsku sees pool sunni saba rooduni, karwad on lübikesed ja kaswawad kui ari poole tolli ebf tolli lainusest ülespidi lehma lüles. Wāhemate piima andjatel lõpeb piima peegel juba allapidi fusetorni ära, veel waesematel piima andjatel kest saba roodu ja udara wabele ja õõige waesematel piima an jail lehmadel on piima peegel ülsindu udara ümber, ühe sõnaga: „Mida suurem piima

peegel, seda suurem lehma piima ond, kui lehm juba mitte wasikast ära ei ole tifutut.

Kuid a wõib lehma wasikas ära tifud?

1. Kui wasikat wāga balvalt hoidakse, 2, kui esikandat wāga wābe lūpsetasse ja piima sooned finnt jäetassee, kes head piima lehma ise tahab kaswatada, sellele anname järgmisist läti proovitud nõuu:

Otsegu omale hea piima peegliga wasikat, kus peegli raam tuni saba juurikani ulatab, sõõtku teda forra pārrast ja lastu poole teise ebf kahe aasta pārrast fugutamisele. Peale estimeese wasikla lastku wasikat kaua himeda, ja lūpsku noort lehma siis öieti tugewast, wiimsed tilgad wālja, aga sõõtku ka hāstii, oga nii kaua peab noort lehma lūpsma, kui veel udarast sõrm lūbara tāis piima tuleb ja jātku teda arwata nādal ebf kaks enne uut voegemist rabule ja seda tehku perenaene iga aasta edasi ja full ta näeb, et lehmast hea lehm saab. Muidu on veel selle peale waadata, et lehmal ilus weikene pea, siisse poole vōordut weissed kōverad sarwed, suur suu, übelja hombaga, ankrumoodu seba, veened luud, peenikene pikk saba, ilusa saba jõridega, suur lofut, estmeste jalge wabet, enam peened kui tugewad jalad ja erkaw waatamine on ja töbu all jāmedod sooned, mis werd udarasse wedawad ja töbu all hea suur auf, kuhu need sooned ära kāduwad. Wārwi poolt olgu lehm iga ühe lahtmisi järele, kest üks armastab punast, teine walget, kolmas sirjut lehma. Senna poole loordan selles asjas üht juuremat seletust piltitega rahva fajus wālja anda, aga loordan, et juba see lübikene seletus Kalendri hindu sada lorda ära maktab. Weisse piima peegliga lehm wasikaid ei mälsa kaswatada ja see on õõige ülem faju selles õpetuses.

J. Pāru.